

YAZMA BECERİSİNE YÖNELİK GELİŞTİRİLEN ÖLÇEKLERİN İNCELENMESİ

Araştırma Makalesi

Ayşe Nur SARI* / Banu ÖZDEMİR**

Geliş Tarihi: 28.05.2024 | Kabul Tarihi: 01.10.2024 | Yayın Tarihi: 23.12.2024

Özet: Yazma becerisine yönelik tutum, kaygı ve öz yeterlik ölçeklerinin eğilimlerini incelemek, hem bireysel hem de eğitimsel anlamda bu becerilerin geliştirilmesi için gerekli verilerin sağlanmasına ve gerekli stratejilerin oluşturulmasına yardımcı olur. Bu çalışmanın amacı, yazma becerisine yönelik geliştirilen tutum, kaygı, öz yeterlik ölçeklerinin eğilimlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda 2023 yılı Eylül ve Ekim ayları içerisinde Google Akademik, TOAD (Türkiye Ölçme Araçları Dizini) arama motorlarında ve YÖK Ulusal Tez Merkezi, ERİC, DergiPark, ULAKBİM TR Dizin veri tabanlarında yayımlanan makale ve tezler, araştırmaya dâhil edilme ve araştırmanın dışında tutulma kriterleri doğrultusunda taranmış ve neticede 51 çalışma araştırma kapsamı içine alınmıştır. Makalelerde ulaşılan bulgular için dokümanlar betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen verilere göre, çalışmalarda tutumlar üzerinde yoğunlaşıldığı, 13 farklı konu alanında çalışma yapıldığı, en çok tercih edilen veri toplama aracının beşli likert tipi ölçek olduğu, en çok tercih edilen çalışma grubunun ortaokul düzeyindeki öğrenciler olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca bulgular, geçerlik analizi olarak çoğunlukla yapı geçerliğinin tetkik edildiği sonucunu vermiştir. Bulgular, doğrulayıcı faktör analizinin sınırlı olduğunu, açıklayıcı faktör analizlerine ait incelemelerin ise çoğunlukla orta seviyede yapılmış olduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen bulgulara göre maddelerde ölçülen yapının kuramsal temelleri oluşturulmakta ve amaç belirlenmektedir. Ölçek maddelerinin oluşturulmasında ise kaynak tarama sıklıkla tercih edilmiş çalışmalarda konu alanı uzmanlarının görüşüne başvurulmuştur. Bununla beraber bu çalışmada, güvenilirlik analizlerinde en çok iç tutarlılık yöntemlerinin seçildiği, katsayı olarak ise Cronbach alfa katsayısının kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Ulaşılan sonuçlardan hareketle çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ölçek geliştirme süreci, yazma becerisi, yazma kaygısı, yazma öz yeterliği, yazma tutumu.

ANALYZING THE SCALES DEVELOPED FOR WRITING SKILLS

Research Article

Received: 28.05.2024 | Accepted: 01.10.2024 | Published: 23.12.2024

Abstract: The aim of this study is to examine the trends of attitude, anxiety and self-efficacy scales developed for writing skills. For this purpose, articles and theses published in Google Scholar, TOAD (Turkish Measurement Tools Directory) search engines and YÖK National Thesis Center, ERİC, DergiPark, ULAKBİM TR Index databases in September and October 2023 were scanned in line with the inclusion and exclusion criteria and as a result, 51 studies were included in the scope of the research. As for the findings obtained in the articles, the documents were analyzed by descriptive analysis method. According to the data obtained, it was concluded that the studies focused on attitudes, studies were conducted in 13 different subject areas, the most preferred data collection tool was a five-point Likert-type scale and the most preferred study group was secondary school students. In addition, the findings revealed that construct validity was mostly examined as a validity analysis. The findings revealed that confirmatory factor analysis was limited and exploratory factor analyses were mostly conducted at a moderate level. According to the findings, the theoretical foundations of the construct measured in the items are formed and the purpose is determined. In the creation of the scale items, literature review was frequently preferred and the opinions of experts in the field were consulted. In addition, in this study, it was revealed that internal consistency methods were mostly chosen in reliability analysis and Cronbach's alpha coefficient was used as a coefficient. Various suggestions were made based on the results obtained.

Keywords: Scale development process, writing anxiety, writing attitude, writing self-efficacy, writing skill.

* Öğr. Gör.; Dumlupınar Üniversitesi; ayse.sari1@ogr.dpu.edu.tr 0009-0009-4973-7867

** Doç. Dr.; Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, banu.ozdemir@dpu.edu.tr 0000-0002-4298-8569

Giriş

Türkçe eğitim ve öğretimi; dinleme, konuşma, okuma ve yazma öğrenme alanları olarak şekillendirilmiştir. Türkçe eğitimi ve öğretiminde son derece önemli olan bu dört temel dil becerisi kendi içerisinde anlama ve anlatma becerileri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Okuma ve dinleme, anlama becerileri; konuşma ve yazma ise anlatma becerileridir (Karapınar, 2016, s. 14). Yazma, bireylerin aktarmak istediği şeylerin semboller aracılığıyla belirli bir düzen içinde somut hâle getirilerek kayda geçirilmesi sürecidir. İnsanlar duyup düşündükleri, hissedip deneyimledikleri her şeyi bireysel ve toplumsal bellekte kalıcı hâle getirerek, üretildiği şeklini korumak suretiyle geleceğe aktarmak için yazıya yönelirler (Deniz, 2023).

Yazma becerisi bireylerin duygu, düşünce ve deneyimlerini etkili bir şekilde ifade ederek paylaşımları için oldukça önemli olmakla birlikte aynı zamanda öğrencilerin en çok zorlandıkları beceridir (Mete, 2015, s. 82). Nitekim yazma, fiziksel, bilişsel ve duyuşsal olarak bireyi meşgul edici yönleri sahip karmaşık ve de çok boyutlu bir etkinliktir (İbe Akcan, 2023, s. 238). Hem karmaşık hem de kazanılması zor olan bu beceriyi öğrencilere kazandırmak ve yazma duyarlıklarını geliştirmek isteniyorsa bunun için yazma becerisini etkileyen bilişsel süreçler kadar duyuşsal süreçlere de gereken önem verilmelidir (Türkben, 2021). Öğrencilerin yazma becerisinin geliştirilmesi üzerinde etkili olan duyuşsal unsurlardan bazıları yazma tutumu, kaygısı ve öz yeterliğidir. Yazma tutumu, yazan kişinin, yazma etkinliği esnasında kendisini mutlu veya mutsuz hissetmesine sebebiyet veren güçlü bir eğilim olarak tanımlanmıştır. Öğrenciler yapmış oldukları yazma etkinliklerini severek ve isteyerek yaparlarsa bu onların mutlu olmalarını sağlamakla kalmayacak, yazmaya karşı olumlu tutum geliştirecek bununla birlikte yazma etkinliğinden kaçmayacaklardır. Aksi takdirde ise yazmaya karşı olumsuz tutum gelişecek ve de öğrenciler yazma etkinliğinden uzak duracaktır (Yıldız ve Kaman, 2016, s. 509). Tutum ile birlikte öğrencilerin yazma sürecini etkileyen duyuşsal faktörlerden biri de kaygıdır. Yazma kaygısı öğrenenin yazma süreci boyunca içinde bulunduğu ya da geçmişten gelen şartların etkisiyle yazma işinden kaynaklı yaşadığı mutsuzluk, kaygı, panik ve eleştirilme duygusu olarak açıklanabilir (Katrancı ve Temel, 2018, s. 1206). Yazma etkinliklerinin başarıyla tamamlanmasında yazma kaygısı oldukça önemlidir. Çünkü yazma sürecinde kaygı düzeyi, yazma faaliyetlerine başlama, süreci sürdürme ve başarıyla tamamlama açısından önemli bir rol oynamaktadır (Katrancı, 2015, s. 41). Yazmada etkili olan diğer önemli etken ise öz yeterliktir. Yazma öz yeterliği, bireyin nitelikli bir yazılı metin oluşturma sürecine yönelik bilgi ve becerisine olan inancı ve öngörüsü şeklinde tanımlanabilir. Başka bir deyişle yazma öz yeterliği, bireylerin belli türdeki metinleri üretme yeteneklerine ilişkin farkındalıklarını ifade etmektedir (Arıcı ve Dölek, 2020, s. 1206). Kişilerin yazma çalışmasına başlamasında, bu çalışmayı devam ettirmesinde ve başarıyla sonlandırmasında yazmaya yönelik öz yeterlik inançları belirleyicidir. Öz yeterliği yüksek bireyler bir etkinliği tamamlarken kendi çalışmalarına daha fazla kıymet vermektedirler ve korku duymamaktadırlar (Uygun, 2012, s. 46). Yazma sürecini öğrencilerin severek ve isteyerek yapabilecekleri bir alışkanlığa dönüştürmenin ve bu süreci başarılı bir şekilde yürütmenin yolu, ilköğretimde yazma becerisine dönük olarak verilecek eğitim sayesinde mümkün olacaktır (Göçer, 2010, s. 179). Yazma becerisine yönelik bu eğitim sürecinin de

etkili ve amacına uygun yürütülmesi, öğrenenlerin yazma tutumunu ve öz yeterliğini olumlu yönde etkileyip yazma kaygısını düşürmeye yardımcı olabilir.

Yazma süreci, hazırlık aşamasından başlar daha sonra yazma işinin gerçekleştirilmesi ve ardından yazma ürünlerinin değerlendirilmesine kadar bir dizi adımı içerir (Tekin ve Bolat, 2018, s. 27). Öğrencilerin yazma becerileriyle ilgili verilen eğitim sonrasında elde ettikleri kazanımları ve bunların düzeylerini tespit etmek için, eğitimciler veya araştırmacılar tarafından geçerliği ve güvenilirliği sağlanmış eğitsel ölçekler veri toplama aracı olarak kullanılmaktadır (Tekin ve Bolat, 2018, s. 27). Yazma becerisinin sadece yazılı ürünler üzerinden değerlendirilmesi, bireyin gerçek potansiyelini tam olarak ortaya koymayabilir. Yazmaya yönelik tutum, kaygı ve öz yeterlik gibi psikolojik faktörlerin incelenmesi, yazma performansını etkileyen unsurların daha iyi anlaşılmasına olanak tanır. Eğitimde ölçeklerden, bireyler hakkında bilgi toplamak, bireylerin tutum, ilgi, kaygı, motivasyon, kişilik vb. duyuşsal özelliklerini ölçmek amacıyla yararlanılmaktadır.

Ölçekler bireylerin doğrudan gözlenemeyen özelliklerinin ne ve nasıl olduğunu ortaya çıkaran araçlardır (Erkuş, 2012, s. 282). Ölçeklerin ana işlevi, belirli sayıda ve özel tekniklere dayalı olarak seçilen test maddelerine verilen yanıtlara göre, bireylerin ölçülen özellikleri bakımından psikolojik durumunu tespit etmektir (Tezbaşaran, 2008). Türkiye’de de yazma becerisini değerlendirmek amacıyla birçok ölçek geliştirme çalışması yapılmaktadır. Bu çalışmalar yazma eğitimi alanında geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edilmesi noktasında oldukça önemlidir. Ölçek geliştirme çalışmaları, eğitimcilerin ve araştırmacıların yazma becerisinin hangi alanlarda güçlendirilmesi gerektiğini tespit etmelerine yardımcı olur. Diğer taraftan da öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmelerine imkân sağlar. Yazma becerisinin geliştirilmesi, bireylerin hem akademik hem de profesyonel hayatlarındaki başarıları için önemli bir unsur olduğundan bu alandaki çalışmaların önemi giderek artmaktadır.

Alan yazını incelendiğinde araştırmacıların araştırmaları kapsamında ya var olan ölçekleri kullandıkları ya da yeni ölçekler oluşturdukları görülmektedir. Ölçek geliştirmek ya da uyarlamak uzmanlık gerektirmektedir. Bu sebeple gelişigüzel oluşturulmuş ölçekler bilimsel araştırmalar için geçerli ve uygun değildir. Bir ölçeğin bilimsel olarak kabul edilmesi için, belirli standartlara uygun olarak geliştirilmesi veya uyarlanması şarttır (Çüm ve Koç, 2013, s. 117).

Ölçek geliştiren veya uyarlayan araştırmacıların izlemeleri gereken adımlar vardır. İlk olarak ölçülmek istenenin ne olduğuna karar verilmeli ve ilgili değişken ya da değişkenlerin kuramsal arka planı ortaya konulmalıdır. İkinci olarak ise madde havuzu oluşturulmalıdır. Madde havuzu oluşturulurken doğrudan gözlenebilen davranışlar ölçülecekse gözlem; tutum gibi doğrudan gözlemlenemeyen söz konusu olmadığı durumlarda inceleme yapılan gruba kompozisyon yazdırma; bir kuram temele alınacaksa da literatür tarama gibi amaca hizmet edecek yöntemler kullanılabilir. Amaca uygun olmayan yeterli geçerlik ve güvenilirlikte bulunmayan maddeler çıkartılacağı için bu aşamada ölçekte kullanılması tasarlanan madde sayısının üç ila dört katı madde hazırlanması uygun görülmektedir. Üçüncü adım ölçme aracının biçimine karar vermektir (Şahin ve Boztunç Öztürk, 2018, s. 91). Pek çok ölçek geliştirme modelinin (Thurstone, Osgood, Guttman, Likert vb.) bulunmasına karşılık bugün

en sık kullanılan model Rennis Likert (1932) tarafından geliştirilmiş olan “dereceleme toplamlarıyla ölçekleme” biçimidir (Delice ve Ergene, 2015, s. 63). Bu modelden hareketle günümüzde daha kullanışlı olması, derecelendirme düzeyi artırıldığında eşit aralık ölçeğinde ölçme neticeleri vermeleri gibi nedenlerle Likert Tipi Ölçekler karşımıza sıklıkla çıkan ölçek türüdür (Tezbaşaran, 2008). Ölçek geliştirme modelinin seçilmesinin ardından ölçek maddeleri uzmanlar tarafından gözden geçirilir (Şahin ve Boztunç Öztürk, 2018, s. 191). Maddelerin ölçülen yapıyı ne ölçüde temsil ettiği, anlaşılabilir olma durumu, kapsam geçerliğinin değerlendirilmesi amaçlarıyla uzman görüşlerinden yararlanılabilir (Yurdugül, 2005). Daha sonra madde geçerliği sağlanır. Yedinci adım ölçeğin uygulanmasıdır. Bu adımda amaç oluşturulan ölçeğin, geçerlik ve güvenirliğini tespit etmek için evreni temsil eden bir örneklem grubuna uygulanmasıdır (Şahin ve Boztunç Öztürk, 2018, s. 192). Örneklem sayısı ile ilgili olarak araştırmaya dâhil edilen örneklemin ölçekteki madde sayısının beş katı (Bryman & Cramer, 2001), on katı (Nunnally, 1978) ya da on beş katı (Gorusch, 1983) olması gerektiği ile ilgili görüşler mevcuttur (Delice ve Ergene, 2015, s. 64). Örneklem sayısı belirlenip ölçeğin uygulanmasının ardından araştırmacıların yapması gereken, maddeleri değerlendirmektir. Maddeleri değerlendirirken maddelerin toplam korelasyonları, varyansları, ortalamaları, faktör analizi, alfa katsayısı hesaplanmalıdır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirliği ispatlandıktan sonra ise ölçeğe son hâli verilir (Şahin ve Boztunç Öztürk, 2018, s. 192).

Yazma becerisi, öğrencilerin akademik hayatlarında yazma yazma Türkçe dersi için değil yaşamlarının her alanı için önem taşıyan bir beceridir. Bu sebeple, öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara değer verilmelidir. Ayrıca etkili bir yazma eğitimi sağlamak için öğrencilerin yazma becerileriyle ilgili yapılan değerlendirmelerde nitelikli ölçme ve değerlendirme çalışmalarının yürütülmesi gerekliliği yadsınamaz bir gerçektir (Şengül, 2013). Nitekim tutum, kaygı ve öz yeterlik ölçümleri, öğrencilerin sadece yazma becerilerinin değil, aynı zamanda bu becerilere yönelik duygusal ve bilişsel engellerinin de anlaşılmasını sağlar. Bu sayede, öğrencilere sadece yazma teknikleri konusunda değil, aynı zamanda bu engelleri nasıl aşabilecekleri konusunda da geri bildirim verilebilir. Ölçme ve değerlendirme süreçleri, öğrencilerin kendi yazma becerilerini geliştirme yollarını keşfetmelerine de yardımcı olur.

Ölçme ve değerlendirmede kullanılan ölçekler gerek objektif olarak puanlanabiliyor olması gerek geçerli ve güvenilir gözlemler yapmaya olanak sağlaması gerekse diğer bilgi toplama yöntemlerinin birçoğuna nazaran daha kolay uygulanabilmesi yönleriyle araştırmacılara avantajlar sağlamaktadır. Çok farklı mecralarda gerçekleştirilen araştırmalarda, sıkça kullanılmakta olan ölçme araçları, ancak ve ancak sistemli şekilde belirli ölçülere uyulması kaydıyla geliştirilirse ve bu ölçeklere yönelik gereken izleme çalışmaları yapılırsa ölçekler yoluyla ulaşılan bilgiler anlamlı olacaktır (Özoğlu, 2007). Ayrıca ölçekler geliştirilirken titiz davranılmalı, ölçek geliştirme aşamaları sistemli bir şekilde takibe alınıp geliştirilen ölçeklerin izleme çalışmaları ihmal edilmemelidir. Yazma becerisine yönelik hazırlanan tutum, kaygı, öz yeterlik ölçeklerinin içeriğinin incelenmesinin ve ilgili ölçeklere yönelik bulguların ortaya konulmasının ölçek geliştirecek veya söz konusu ölçeklerden birini kullanacak araştırmacılara fikir verecektir.

Alan yazını incelendiğinde geliştirilen ölçeklerin ölçek geliştirme aşamalarını inceleyen araştırmalar da bulunmaktadır. Bir çalışmada eğitim alanında geliştirilmiş olan ölçeklerin ve ölçek uyarlama çalışmalarının aşamaları ele alınmıştır (Acar Güvendir ve Özer Özkan, 2015; Çüm ve Koç, 2013). Mor Dirlik (2014) ise, ölçek geliştirme konulu doktora tezlerini ele alarak bunların test ve ölçek geliştirme standartlarına uygun olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. Tavşancıl ve diğerleri (2014), Türkiye’de geliştirilen tutum ölçeği geliştirme çalışmalarının ölçek geliştirme aşamalarını incelemeyi amaçlamışlardır. Kaya Uyanık ve diğerleri (2017), ölçek geliştirme çalışmalarının ölçek geliştirme süreci adımlarını sağlama düzeylerini incelemiştir. Başka bir çalışmada eğitim alanı için hazırlanan ölçeklerin geliştirilme süreçleri incelenmiştir (Şahin ve Boztunç Öztürk, 2018). Tekin ve Bolat (2018) ise çalışmalarında yazma eğitimi alanında yapılan ölçek geliştirme çalışmalarını analiz etmişlerdir. Barış Pekmezci ve Ayan (2019), eğitim ve psikolojide kullanılan öz yeterlik ölçeklerinin izlenmesi gereken ölçme aracı geliştirme aşamalarına uygunluğunu incelemiştir. Bu çalışmada ise “Yazma becerisine yönelik geliştirilen tutum, kaygı ve öz yeterlik ölçeklerinin eğilimleri nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı yazma becerisine yönelik geliştirilen tutum, kaygı ve öz yeterlik ölçeklerinin eğilimlerini gözden geçirmektir. Bu genel amaç temel alınarak yazma ölçeği geliştirme;

1. Çalışmaları hangi amaçlarla yapılmıştır?
2. Çalışmaları hangi alanlarda yapılmıştır?
3. Çalışmalarında hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
4. Çalışmalarında kullanılan veri analizi yöntemleri nelerdir?
5. Çalışmalarında çalışılan örneklem türleri hangileridir?
6. Çalışmalarındaki örneklemelerin büyüklükleri nedir?
7. Çalışmalarında hangi geçerlik analiz türleri kullanılmıştır?
8. Çalışmalarında yapı geçerliğine yönelik analizlerde izlenen aşamalar nedir?
9. Çalışmalarında hangi güvenirlik analiz türlerinden yararlanılmıştır? Sorularına cevap aranmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırmanın modeli nitel araştırmadır. Nitel araştırmalar, algıların, olayların doğal bir ortamda bütüncül ve nesnel olarak ortaya konulduğu araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yapılan bu çalışmada, araştırma kapsamında tutulan yazma tutumu, kaygısı ve öz yeterliği ölçeği geliştirme konulu dokümanları gerçekçi ve bütüncül olarak ele almak, değerlendirmek ve yorumlamak amaçlandığı için çalışma nitel araştırma modeline göre desenlenmiştir. Ayrıca bu çalışmada yazma becerisine ilişkin tutum, kaygı ve öz yeterlik ölçekleri geliştirme çalışmalarının genel eğilimlerini nitel araştırma yöntemlerinden olan betimsel analizle ifade etmek amaçlanmıştır. Betimsel analiz çalışmalarının amacı sistematik bir tarama neticesinde belirli bir kuramsal çerçevede ulaşılan bulguları yorumlamak, düzenlemek ve okurlara sunmaktır. Bu bağlamda önce kuramsal çerçeve belirlenir, bu veriler sistematik olarak toplanır, ulaşılan veriler temalarına göre sınıflanır ve nihayetinde sebep

sonuç ilişkisi kurularak yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 244). Bu sayede konuyla ilgili eğilimlerin belirlenmesi gerçekleştirilir (Ültay vd., 2021, s. 190). Betimsel analiz ile belirli bir alandaki genel eğilimler ve gelişim saptanır. Bu saptamalar yüzeyseldir ancak örneklem sayısının fazlalığı güvenilirliği artırır. Betimsel analiz çalışmalarında derinlemesine bir analiz yapılmamakla birlikte alanın genel eğilimleri tespit edilir. Sonunda ise araştırmacı tarafından gelecek çalışmalar için önerilerde bulunulur. Bu çalışmanın verileri yazma becerisine yönelik geliştirilen ölçekleri konu alan araştırmalardan sistematik olarak toplanmış, temalara göre gruplandırılarak yorumlanmıştır. Son olarak genel eğilimler saptanarak ileriki çalışmalar için öneriler sunulmuştur.

2.1. Araştırmaya Dâhil Etme/Hariç Tutma Ölçütleri

Araştırmada ele alınan veriler 2023 yılı Eylül ve Ekim ayları içerisinde toplanmıştır. Çalışmada yer alacak çalışmalara ulaşılabilmek amacıyla “yazma tutum ölçeği, yazma kaygı ölçeği, yazma öz yeterlik ölçeği, yazma tutumu, yazma öz yeterliği, yazma kaygısı, writing attitude scale, writing anxiety scale, writing self-efficacy scale” anahtar kelimeleri kullanılarak Google Akademik, TOAD (Türkiye Ölçme Araçları Dizini) arama motorlarında ve YÖK Ulusal Tez Merkezi, ERİC, DergiPark, ULAKBİM TR Dizin veri tabanlarında gerekli taramalar yapılmıştır. Yapılan bu taramalar neticesinde yazma tutumu, yazma kaygısı, yazma öz yeterlik ölçeği geliştirme konulu 64 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan 34 tanesi yazma tutum ölçeği, 15 tanesi ise yazma öz yeterlik ölçeği, 15 tanesi yazma kaygısı ölçeğidir.

Çalışmada incelenen araştırmalar tespit edilirken şu ölçütler dikkate alınmıştır;

1. Araştırmalar Türkiye’de yapılmış olmalıdır.
2. Araştırmalara ilgili veri tabanlarından ulaşılabilmelidir.
3. Araştırmada yazma becerisine ilişkin ölçek kullanılmalıdır, bu ölçek geliştirilmeli ya da uyarlanmalıdır.
4. Araştırma türü hakemli dergilerde yayımlanmış makale, yüksek lisans tezi veya doktora tezi olmalıdır.
5. Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların dili Türkçe ya da İngilizce olmalıdır.
6. Araştırmaların tam metinlerine ulaşılabilmelidir.
7. Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların örneklem grubu Türkiye’de öğretim gören ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite öğrencileridir. Öğretmen ve akademisyenleri çalışma grubu olarak seçen çalışmalar araştırma kapsamına dâhil edilmemiştir

Yukarıda söz edilen veri tabanlarından belirli anahtar kelimeler ile ilk taramada elde edilen çalışmalar dâhil etme/hariç tutma ölçütlerine göre yeniden gözden geçirilmiştir. Yazma tutum ölçeklerinden 1 tanesi lisans eğitiminde eski Türkçe öğretim programında yer alan yazılı anlatım dersine yönelik tutumlarını, 1 tanesi lisans öğrencilerinin ilk okuma yazma öğretimi dersine yönelik, 1 tanesi yazarlık ve yazma becerileri dersine, 1 tanesi yazma dersine ilişkin tutumlarını ölçmeye yönelik olduğu için çalışmaya dâhil edilmemiştir. Ulaşılan tutum ölçeklerinden 1 tanesi İngilizce yazma becerisini ölçtüğü için, 1 tanesi yurtdışında yaşayan çocukların Türkçeye yönelik tutumlarını ölçtüğü için çalışmaya dâhil edilmemiştir. Kısacası ilgili bu ölçekler doğrudan yazma becerisine ilişkin geliştirilmediği ve dolayısıyla üçüncü

ölçütü sağlamadığı için araştırmanın dışında tutulmuştur. Yazma öz yeterlik ölçeklerinden ise 1 tanesi sınıf öğretmenlerine yönelik olması, 1 tanesi İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenenler için olması, 1 tanesi İngilizce yazma öz yeterliğini ölçmesi sebebiyle çalışma dışında tutulmuştur. Öz yeterlik ölçeklerinden 1 tanesi yurt dışında, yurt dışındaki öğrenciler için yapılması ve 1 tanesi de yurt dışında geliştirilen bir ölçeği uyarlamadan doğrudan kullanması sebebiyle çalışmaya alınmamıştır. Yazma kaygısı ölçeklerinden ise 1 tanesi İngilizce yazma kaygısını ölçtüğü, 1 tanesi akademisyenlere yönelik olduğu için araştırmaya dâhil edilmemiştir. Sonuç olarak, ilk taramada elde edilen 64 çalışmadan belirlenen ölçütlere uyan 51 çalışma araştırma kapsamına dâhil edilirken 13 çalışma dâhil edilmemiştir.

2.2. Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmalar

Araştırmaya dâhil edilen her bir ölçek geliştirme çalışması “Ç1, Ç2, Ç3, vb.” şeklinde kodlanmıştır. Araştırmada kullanılan makaleler temalarına göre sınıflandırılmış ve bu sınıflandırmaya dair oluşturulan kodlar tablo hâline getirilmiştir:

Tablo 1

Makalelere Ait Kodlar ve Ana Temalar

Ana Tema Kodları	Temalar	F
TÖGÇ	Tutumla ilgili ölçek geliştirme çalışmaları	29
ÖÖGÇ	Öz yeterlikle ilgili ölçek geliştirme çalışmaları	11
KÖGÇ	Kaygı, endişe vb. ile ilgili ölçek geliştirme çalışmaları	11
Toplam		51

Araştırmaya dâhil edilen tutumla ilgili ölçek geliştirme çalışmaları ana tema kodları altında “TÖGÇ”, öz yeterlikle ilgili ölçek geliştirme çalışmaları “ÖÖGÇ” ve kaygı, endişe vb. ile ilgili ölçek geliştirme çalışmaları “KÖGÇ” şeklinde kodlanmıştır.

Tutumla ilgili olan ölçek geliştirme çalışmaları şu şekildedir:

Tablo 2

Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışmaları

TÖGÇ	Yazar ve Yılı	Yayın Türü	Araştırma Başlığı
Ç1	Ak, E. (2011)	Y. Lisans Tezi	Yaratıcı Yazma Tekniklerinin İlköğretim 5.Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersindeki Yazılı Anlatım Becerileri Üzerindeki Etkisi
Ç2	Akaydın, Ş. ve Kurnaz, H. (2015)	Makale	Lise Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması
Ç3	Akbulut, S. (2016)	Y. Lisans Tezi	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Yazmaya Yönelik Tutum ve Kaygıları
Ç4	Atabek, O. (2020)	Makale	Dijital Yazma Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Geçerliliğinin Sınanması
Ç5	Ayrancı, B. B. ve Temizyürek, F. (2017)	Makale	Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Yazma Tutumlarına Dair Ölçek Geliştirme
Ç6	Baştuğ, M. ve Keskin, H. K. (2017)	Makale	Kâğıttan Dijitale Yazma Tutumu Ölçeği Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması
Ç7	Can, B. (2016).	Doktora Tezi	Öz Düzenlemeli Strateji Geliştirmeye Dayalı Öğretim Modelinin Hikâye Yazma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi
Ç8	Can, E. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2017)	Makale	Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Ç9	Çetinkaya, G. ve Polat Demir, B. (2017)	Makale	Özetlemeye Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlilik ve Geçerlik çalışması
Ç10	Erdoğan, Ö. (2012)	Doktora Tezi	Süreç Temelli Yaratıcı Yazma Uygulamalarının Yazılı Anlatım Becerisine ve Yazmaya İlişkin Tutuma Etkisi
Ç11	Eroğlu, A. (2019)	Makale	Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması
Ç12	Erol, T. (2021)	Doktora Tezi	Üstbilişsel Yazma Stratejileri Eğitiminin Yazma Becerisine ve Yazmaya Yönelik Tutuma Etkisi
Ç13	Özen, E., N., ve Duran, E. (2021)	Makale	Developing A Story Writing Attitude Scale For Secondary School Students
Ç14	Göçer, A. (2013)	Makale	Yazma Tutum Ölçeği'nin (YTÖ) Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması
Ç15	Kadan, Ö. F. (2020)	Doktora Tezi	5E Öğrenme Modelinin Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Öğrencilerin Yazmaya Yönelik Tutum ve Yazma Becerilerine Etkisi
Ç16	Kaplan Alptekin, T. (2022)	Makale	Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlere Yönelik Yazma Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi
Ç17	Kaya, B. ve Kan, A. (2019)	Makale	İlkokul Üçüncü-Dördüncü Sınıf Öğrencileri İçin Hikâye Yazmaya Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi
Ç18	Kuşdemir, Y. ve Uzun, E. B. (2018)	Makale	Özetlemeye Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması
Ç19	Melanlıoğlu D. (2021)	Makale	Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler İçin Yazma Tutumu Ölçeği
Ç20	Özdemir, B. (2014)	Doktora Tezi	Analitik Yazma ve Değerlendirme Modelinin Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Becerilerine ve Yazma Tutumlarına Etkisi
Ç21	Susar Kırmızı, F. (2009)	Makale	Türkçe Dersinde Yaratıcı Drama Yöntemine Dayalı Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Yazmaya Yönelik Tutuma Etkisi
Ç22	Susar Kırmızı, F., Kapıkıran, Ş. ve Akkaya, N. (2021)	Makale	Dijital Ortamda Yazmaya İlişkin Tutum Ölçeği (DOYAT): Ölçek Geliştirme Çalışması
Ç23	Tarıkdaroğlu, M. (2019)	Y. Lisans Tezi	Öğrenme Amaçlı Yazmanın Akademik Başarıya Etkisi ve Öğrencilerin Yazmaya Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi
Ç24	Tavşanlı Ö. F., Bilgin, A. ve Yıldırım, K. (2019)	Makale	Yazmaya İlişkin Tutum Ölçeğinin Türkçe Uyarlama Çalışmaları
Ç25	Temizkan, M. ve Sallabaş, M. E. (2009)	Makale	Öğretmen Adaylarının Okuma ve Yazmaya Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması
Ç26	Toraman, M. (2019)	Y. Lisans Tezi	Kafiye Tablosu Uygulamasının Ortaokul Öğrencilerinin Şiir Yazma Tutumlarına Etkisi
Ç27	Uygun, M. (2012)	Doktora Tezi	Öz Düzenleme Stratejisi Gelişimi Öğretiminin Yazılı Anlatıma, Yazmaya Yönelik Öz Düzenleme Becerisine, Kalıcılığa ve Tutuma Etkisi
Ç28	Sünter, M. (2017)	Y. Lisans Tezi	Tartışmacı Metin Yazma Öğretiminin Öğrencilerin Yazma Becerilerine, Eleştirel Düşüncelerine, Yazmaya Yönelik Tutumlarına ve Kalıcılığa Etkisi
Ç29	Yıldız, M. ve Kaman, Ş. (2016)	Makale	İlköğretim (2-6.) Sınıf Öğrencilerinin Okuma ve Yazma Tutumlarının İncelenmesi
Toplam			29

Araştırmaya tutumla ilgili olan 29 ölçek geliştirme çalışması dâhil edilmiştir. Bu çalışmaların 18'i makale, 5'i yüksek lisans tezi ve 6'sı doktora tezidir. Araştırmaya dâhil edilen öz yeterlikle ilgili olan ölçek geliştirme çalışmaları şu şekildedir:

Tablo 3
Öz Yeterlik Ölçeği Geliştirme Çalışmaları

ÖÖĞÇ	Yazar ve Yılı	Yayın Türü	Araştırma Başlığı
Ç1	Aydın, İ. S., İnnalı, H. Ö., Batar, M. ve Çakır, H. (2013)	Makale	Öğretmen Adaylarının Yazılı Anlatım Öz Yeterliklerine İlişkin Ölçek Geliştirme Çalışması
Ç2	Büyükkiz, K. K. (2012)	Makale	Türkçeyi İkinci Dil Olarak Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması
Ç3	Büyükkiz, K. K., Uyar, Y. ve Balcı, A. (2013)	Makale	Türk Kökenli Olmayan Öğrenciler için Yazma Öz Yeterlik Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması
Ç4	Delican, B. (2016)	Makale	İlk Okuma Yazma Öğretimine Yönelik Öz Yeterlik Ölçeğinin geliştirilmesi
Ç5	Demir, T. (2013)	Makale	İlköğretim Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerileri İle Yazma Özyeterlik Algısı Üzerine Bir Çalışma
Ç6	Demir, T. (2014)	Makale	Yazma Öz Yeterlik Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması
Ç7	Güler Bülbül, Ö. (2016)	Doktora Tezi	Zihinsel Yetersizlikten Etkilenmiş Öğrencilerin ve Yazmada Düşük Performans Gösteren Akranlarının Öykü Yazma Becerilerinde Seç+Düzenle+Yaz ve Oku-Düzeltil+Paylaş-Düzeltil Stratejisinin Etkililiği
Ç8	Güneş, F., Kuşdemir, Y. ve Bulut, P. (2017)	Makale	Yazma Özyeterlik Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri
Ç9	Müldür, M. ve Yalçın, A. (2019)	Makale	Öz Düzenlemeye Dayalı Yazma Eğitiminin Ortaokul Öğrencilerinin Bilgilendirici Metin Yazma Becerisine, Yazmaya Yönelik Öz Düzenleme Becerisine ve Yazma Öz Yeterlik Algısına Etkisi
Ç10	Şengül, M. (2011)	Doktora Tezi	İlköğretim II. Kademe Türkçe Öğretiminde Yazma Becerilerine Yönelik Öğretim ve Ölçme-Değerlendirme Yaklaşımlarının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi
Ç11	Yılmaz Soylu, M. ve Akkoyunlu, B. (2019)	Makale	Yazma Öz Yeterlik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması
Toplam			11

Araştırmaya öz yeterlikle ilgili 11 ölçek geliştirme çalışması dâhil edilmiştir. Bu çalışmaların 9'u makale ve 2'si doktora tezidir. Araştırmaya dâhil edilen kaygı ile ilgili olan ölçek geliştirme çalışmaları şu şekildedir:

Tablo 4
Kaygı Ölçeği Geliştirme Çalışmaları

KÖĞÇ	Yazar ve Yılı	Yayın Türü	Araştırma Başlığı
Ç1	Aytan, N. ve Tuncel, H. (2015)	Makale	Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi Çalışması
Ç2	Deniz, H. ve Demir, S. (2019).	Makale	Yazma Kaygısı Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması
Ç3	Eroğlu, A. (2020)	Makale	A Validity and Reliability Study of Story Writing Anxiety Scale
Ç4	Karakaya, İ. ve Ülper, H. (2011)	Makale	Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Yazma Kaygısının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi
Ç5	Karakuş Tayşi, E. (2018)	Makale	Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlere Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Ç6	Karakuş Tayşi, E. ve Taşkın, Y. (2018)	Makale	Ortaokul Öğrencileri İçin Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması
Ç7	Katrancı, M. ve Temel, S. (2018)	Makale	İlkokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması
Ç8	Maden, S., Dincel, Ö. ve Maden, A. (2015)	Makale	Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Kaygıları
Ç9	Özbay, M. ve Zorbaz, K. (2011)	Makale	Daly-Miller Yazma Kaygısı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması
Ç10	Şen, Ü. ve Boylu, E. (2017)	Makale	Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlere Yönelik Yazma Kaygısı Ölçeğinin geliştirilmesi
Ç11	Yaman, H. (2010)	Makale	Türk Öğrencilerinin Yazma Kaygısı: Ölçek Geliştirme ve Çeşitli Değişkenler Açısından Yordama Çalışması
Toplam			11

Araştırmaya kaygı ile ilgili 11 ölçek geliştirme çalışması dâhil edilmiştir. Bu çalışmaların tamamı makale türündedir.

2.3. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Araştırmaya dâhil edilen ölçek geliştirme çalışmaları araştırmacılar tarafından detaylı bir şekilde okunmuştur. Çalışmaların her biri araştırma soruları doğrultusunda amaç, konu alanı, kullanılan veri toplama araçları, veri analizi yöntemleri, örneklem, örneklem büyüklükleri, geçerlik analiz türleri, ele alınan yapı geçerliğine ait analizlerde kullanılan aşamalar, güvenilirlik analiz türleri şeklinde uygun temalara ayrılmıştır. Daha sonra temalar tablolastırılarak ortak bir bağlamda benzer ve farklı özelliklerine göre gruplandırılmıştır. Sonuçların tablolastırılarak gösterilmesindeki amaç okurlara düzenlenmiş bilgi kaynağına ulaşma imkânı sunmaktır. Elde edilen sonuçlar, tablolarda sıklık değerleriyle ortaya koyulmuş, her bir tablonun altında genel bir açıklamaya yer verilmiştir. Böylece incelenen çalışmaların genel eğilimleri açık, anlaşılır ve daha kolay yorumlanabilir bir şekilde sunulmuştur.

3. Bulgular

Bulgular çalışmanın alt amaçları doğrultusunda ele alınıp sunulmuştur. Sonuç olarak “araştırma amacı, konu alanı, kullanılan veri toplama araçları, veri analizi yöntemleri, örneklem, örneklem büyüklükleri, geçerlik analiz türleri, ele alınan yapı geçerliğine ait analizlerde kullanılan aşamalar, güvenilirlik analiz türleri” olmak üzere dokuz alt tema oluşturulmuştur.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma bulgularına bakıldığında yazma becerisine yönelik geliştirilen ölçeklerin ölçek geliştirme çalışmalarının geliştirilme amaçlarına bakıldığında Tablo 2’deki verilere ulaşılmıştır.

Tablo 5

Yazma Ölçeği Geliştirme Çalışmalarının Amaçları

Öğrenme Alanı	Araştırmanın Amacı	F
Duyuşsal Alan	Tutum	29
	Öz yeterlik	11
	Kaygı	11
Toplam		51

Tablo 5’deki veriler incelendiğinde ölçek geliştirme çalışmalarının amaçlarının; “tutum, öz yeterlik ve kaygı” gibi alanları ortaya çıkarmak amacıyla yapıldığı görülmüştür. Bulgular ilgili ölçeklerin duyuşsal alana yönelik olduğunu göstermiştir. Araştırmacıların yazma becerisine yönelik ölçek geliştirme çalışmaları içerisinde en çok (n=29) yazma tutumlarına eğilim gösterdikleri, yazma öz yeterlik (n=11) ve kaygılarının tespit edilmesine (n=11) yönelik çalışmaların ise eşit sayıda olduğu tespit edilmiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ele alınan çalışmalardaki konu alanları gözlemlendiğinde Tablo 3’teki veriler ortaya çıkmaktadır.

Tablo 6

Yazma Becerisi Üzerine Geliştirilen Ölçeklerin Konu Alanları

TÖĞÇ Konu Alanı	F
Hikâye Yazma	5
Öz Düzenleme Stratejisi Gelişimi Öğretimi	3
Dijital Yazma	2
Özetlemeye Yönelik Çalışmalar	2
5E Öğrenme Modeline İlişkin Çalışmalar	1
Analitik Yazma ve Değerlendirme	1
Bilgilendirici Metin Yazma	1
Kafiye Tablosu Uygulaması (Şiir Yazma)	1
Kâğıttan Dijitale Yazma	1
Öğrenme Amaçlı Yazma	1
Serbest Yazma	1
Süreç Temelli Yaratıcı Yazma Uygulamaları	1
Yaratıcı Yazma	1
Toplam	21

Tablo 6’ya göre ölçeklerin 21 farklı konu alanına yönelik geliştirildiği görülmektedir. İncelenen ölçeklerin en fazla hikâye yazma (n=5) üzerine olduğu dikkat çeken bir sonuçtur. Öz düzenleme (n=3) konu alanı ise araştırmacıların ölçek geliştirmede ilgi gösterdikleri bir diğer konu alanıdır. Bunları dijital yazma (n=2) ve özetleme (n=2) takip etmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

İncelenen çalışmalardaki veri toplama araçlarına bakıldığında Tablo 4’teki veriler ortaya çıkmaktadır.

Tablo 7

Yazma Ölçeği Geliştirme Çalışmalarında Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri Toplama Aracı	F
5’li Likert Ölçeği	33
3’lü Likert Ölçeği	8
4’lü Likert Ölçeği	4
7’li Likert Ölçeği	2
0-100 Formatında	2
6’lı Likert Ölçeği	1
Toplam	50

Tablo 7’ye göre yazma becerisi üzerine 6 farklı ölçek geliştirildiği görülmektedir. Yazma becerisi üzerine en çok 5’li likert tipteki (n=33) ölçeğin geliştirildiği tespit edilmiştir. Daha

sonra sırasıyla 3'lü likert (n=8), dörtlü likert (n=4), yedili likert (n=2), 0-100 formatı (n=2) ve altılı likert tipi (n=1) tercih edilmiştir.

0-100 formatında, likert tipi ölçekten farklı olarak her boyut için yazılmış olan maddeler 0 ile 100 arasında bir sayı ile ölçülmektedir (Yılmaz Soylu, 2019). Pajares ve diğerleri (2001) öz yeterlik ölçümünü psikometrik açıdan incelemekte olup 0-100 biçimindeki ölçeklemenin likert biçimine göre daha güçlü olduğunu belirtmektedir.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan veri analizi tekniği incelendiğinde Tablo 5'teki verilere ulaşılmaktadır.

Tablo 8

Yazma Becerisine Yönelik Geliştirilen Ölçeklerin Çalışma Grubu

Veri Analiz Tekniği	F
AFA/ Güvenirlilik Analizi	51
AFA/DFA/ Güvenirlilik Analizi	25
Toplam	76

Tablo 8'e göre yazma becerisi üzerine geliştirilen ölçek geliştirme çalışmalarında tercih edilen veri analiz tekniklerine bakıldığında bu araştırmaların tümünde açıklayıcı faktör analizi (n=51) tekniği kullanıldığı, doğrulayıcı faktör analizinin ise yirmi beş çalışmada kullanıldığı görülmektedir.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmalardaki çalışma grubu gözden geçirildiğinde Tablo 6'daki veriler tespit edilmiştir.

Tablo 9

Yazma Becerisine Yönelik Geliştirilen Ölçeklerin Çalışma Grubu

Çalışma Grubu/ Örneklem	F
Ortaokul Öğrencisi	18
Öğretmen Adayı	11
İlkokul Öğrencisi	10
Yabancı Uyruklu Öğrenci	10
Lise Öğrencisi	2
Toplam	51

Tablo 9'a bakıldığında 5 farklı çalışma grubu kullanıldığı tespit edilmektedir. Araştırmacıların en fazla (n=18) ortaokul düzeyinde öğrencilerle araştırmalarını yürüttükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarını (n=11) çalışma grubu olarak seçen çalışmalara da rastlanmıştır. Ayrıca yabancı uyruklu öğrencilerin ve ilkokul öğrencilerinin ölçek geliştirme sürecinde kullanıldığı çalışma sayısının eşit (n=10) olduğu görülmüştür. Lise öğrencilerinin ele alınan yazma becerisinde ölçek geliştirme çalışmalarının 2 tanesinde verilerin toplandığı çalışma grubu ya da örnekleme olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Geliştirilen ölçeklerin çalışma grubu büyüklükleri incelendiğinde Tablo 7'deki veriler elde edilmiştir.

Tablo 10

Yazma Becerisine Yönelik Geliştirilen Ölçeklerin Çalışma Grubu Büyüklüğü

Örneklem Sayısı	F
200-299	17
300-499	11
100-199	8
500-999	7
100'ün altı	5
1000 ve üstü	2
Toplam	50

Tablo 7'ye göre ölçek geliştirme çalışmalarının en fazla 200-299 arası (n=17) örneklem sayısında olduğu, ilgili çalışmalardan 11'inde 300-499 arası örneklemin ele alındığı, bunu 100-199 arası (n=8) örneklem sayısının takip ettiği görülmüştür. 500-999 arası örneklem sayısına sahip çalışmalar incelenen makale ve tezlerin 7'sini oluşturmaktadır. 100'ün altında örneklem sayısına sahip 5 makale varken ölçek geliştirme çalışmalarından 1000'in üzerinde örneklem sayısına sahip olan 2 araştırma vardır. Bir araştırmada ise çalışma grubu ya da örneklem büyüklüğü belirtilmemiştir.

3.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada ele alınan yazma becerisi ölçeklerinin geliştirilme sürecindeki kullanılan geçerlik analiz türleri incelendiğinde Tablo 8'deki verilere ulaşılmaktadır.

Tablo 11

Yazma Becerisine Yönelik Geliştirilen Ölçeklerde Kullanılan Geçerlik Türleri

Geçerlik Analiz Türleri	F
Kapsam Geçerliği	51
Yapı Geçerliği	51
Ölçüt Geçerliği	2
Görünüş Geçerliği	1
Toplam	105

Tablo 11'e göre yazma becerisine yönelik geliştirilen ölçeklerin tamamında hem kapsam hem de yapı geçerliğinin sınıandığı görülmektedir. Ölçüt geçerliği 2 araştırmada tercih edilirken görünüş geçerliğinin ise 1 çalışmada tercih edildiği görülmüştür.

3.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmada yer verilen çalışmalara bakıldığında yazma ölçeği geliştirme çalışmalarında yapı geçerliğine ait analizlerde belirli aşamaların tercih edildiği görülmüştür. İncelenen tüm çalışmalarda araştırmacılar aşağıdaki aşamaları takip etmiştir.

1. Kullanılması muhtemel olan soruların oluşturulması
2. Uzmanlardan görüş alınması
3. Pilot çalışmanın yapılması
4. Verilerin analizi yapılması (Faktör Analizi ve Güvenirlik Hesaplaması)

Ölçek uyarlama çalışmalarında ise aşağıdaki aşamaların tercih edildiği tespit edilmiştir.

1. Ölçeği geliştiren araştırmacılardan izin alınması

2. Ölçek dilinin alan uzmanları tarafından Türkçeye çevrilmesi
3. Pilot uygulamanın yapılması
4. Verilerin analizinin yapılması (Faktör Analizi ve Güvenirlik Hesaplaması)

3.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Ölçek geliştirme sürecinde kullanılan güvenilirlik analiz türlerine bakıldığında Tablo 9'daki verilere ulaşılmaktadır.

Tablo 12

Yazma Becerisine Yönelik Geliştirilen Ölçeklerde Kullanılan Güvenirlik Türleri

Güvenirlik Analiz Türleri	F
Cronbach Alfa (İç Tutarlılık)	51
Yarıya Bölme	4
Test/ Tekrar Test	3
Paralel Formlar	-
Gözlemciler Arası Güvenirlik	-
Toplam	58

Tablo 12'deki verilere bakıldığında araştırmaya dâhil edilen yazma becerisi ölçek geliştirme çalışmalarının hepsinde (n=51) iç tutarlılığa bakıldığı görülmektedir. Çalışmalarda tercih edilen güvenilirlik analiz türleri sırasıyla yarıya bölme (n=4) ve test/tekrar test (n=3) türleridir. Paralel formlar ve gözlemciler arası güvenilirlik analiz türlerinin ise hiçbir ölçek geliştirme çalışmasında kullanılmadığı görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma ile yazma becerisine yönelik geliştirilmiş olan ölçeklerin tutum, öz yeterlik ve kaygı gibi duyuşsal alanları ölçmek amacıyla geliştirildiği gözlemlenmiştir. Ölçeklerin geliştirilme amaçlarına bakıldığı zaman bu amaçlar içinde psikomotor alana yönelik yeterliğin bulunmadığı sonucu elde edilmiştir.

Ölçek geliştirme amaçları içinde araştırmacıların öğrenenlerin tutumuna yoğunlaştıkları görülmüştür. Ulaşılan sonuç Göçer (2016) tarafından yazma becerisi tutumunun öğrenenlerle birlikte öğrenenlerin de performanslarını belirleyen birincil derece etkili faktör olduğu fikriyle ilişkilendirilebilir. Nitekim Türkçe eğitimi veren öğretmenler öğrencilerine yazabileceklerine dair bir inanç kazandırmalı, yazma becerisi konusunda onları geliştirmeli ve yazmaya karşı olumlu bir tutuma sahip olmalarını sağlamalıdır. Yazmaya karşı olumlu tutuma sahip olmalarının öğrencilerin nitelikli yazma ürünleri ortaya çıkarmaları için oldukça önemli olduğu söylenebilir. Yazmaya yönelik olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin yazma sırasındaki yaratıcılıkları da artmaktadır (Tok ve Kandemir, 2015). İncelenen araştırmalarda yazma becerisinde öz yeterliklerin tespit edilmesine yönelik ölçeklerin ikinci ilgi odağı olduğu bulunmuştur. Kaygı ise araştırmalarda incelenen üçüncü faktördür.

İncelenen çalışmaların 13 farklı konu alanına yönelik olarak geliştirildiği tespit edilmiştir. Çeşitlilik araştırmacıların yazma becerisi konusunda farklı konu alanlarını da göz önüne aldıklarını göstermektedir. Ölçeklerin daha çok hikâye yazma üzerine olduğu bulunmuştur. Bu dikkat çekmektedir. Öz düzenleme ve hikâye yazma konu alanları ise araştırmacıların rağbet ettikleri diğer konu alanlarını oluşturmaktadır.

Yazma becerisi üzerine 6 farklı türde ölçek geliştirildiği görülmektedir. Yazma becerisi temelinde geliştirilen ölçeklerin ağırlıklı olarak 5'li Likert tipinde olduğu bulunmuştur. Öteki ölçek şekillerinin de araştırmacılar tarafından geliştirildiği tespit edilmiştir. Likert tipi ölçeklerin fazla tercih edilmesi Tezbaşaran'ın (2008) bu tipteki ölçeklerin amaca yönelik olarak daha kullanışlı olması bulgusuyla da örtüşmektedir. Araştırmada ele alınan ölçeklerden ikisinin 0-100 formatında olduğu görülmüştür.

Araştırmacıların yazma becerisi alanına yönelik ölçek geliştirirken en çok AFA ve Güvenirlik Analizinden oluşan teknikleri kullandıkları, AFA, DFA ve güvenirlik analizinden oluşan üçlü analiz tekniğinin ise ikinci sırada seçildiği sonucuna varılmıştır. Bu netice Şahin ve Boztunç Öztürk'ün (2018) çalışmada ele alınan ölçek geliştirme çalışmalarında AFA ve DFA'nın yoğun olarak kullanılması ve Güvenirlik Analizi yöntemlerinin seçilmesi sonucuyla uyusmaktadır.

Araştırmacıların diğer örneklemelere göre en fazla ortaokul düzeyindeki öğrencilerin yer aldığı örneklemle çalıştıkları tespit edilmiştir. Bu durum yazma becerisinin temel eğitimde önemli görüldüğü ve kazandırılması gereken akademik, ayrıca hayat becerisi olarak görüldüğü şeklinde değerlendirilebilir.

Öğretmen adaylarının yazma becerisine yönelik ölçek geliştirme çalışmalarında örneklem olarak seçildiği 11 araştırmaya ulaşılmıştır. Bununla birlikte yabancı uyruklu öğrenci ve ilkökul öğrencisinin yer aldığı eşit sayıda (n=10) çalışma yazma becerisi alanında ölçek geliştirme araştırmalarına konu olmuştur. Lise öğrencilerinin de çalışmalarda örneklem olarak kullanıldığı çalışmalara rastlanmıştır.

Ölçek geliştirme çalışmalarının 17'sinin 200-299, 11'inin 300-499, 8'inin ise 100-199 arasında örneklem sayısına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Örneklem sayısı 500-999 arasındaki çalışmaların 7 tane olduğu tespit edilmiştir. Örneklem sayısı 100'ün altında 5 çalışma varken ölçek geliştirme çalışmalarından örneklem sayısı 1000'in üzerinde olan 2 araştırmaya ulaşılmıştır. Bir araştırmada ise çalışma grubu ya da örneklem büyüklüğünün belirtilmediği görülmüştür.

Örneklem genişliği farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Comfrey ve Lee'ye (1992'den akt. Osborne ve Costello, 2004) göre 50 çok küçükken, 100 düşük, 200 ortalama görülmektedir. 300 iyi, 500 ise çok iyi, 1000 ve üstü idealdir. Bazı araştırmacıların görüşlerine bakıldığında ise madde sayısına bağlı olarak oran verdikleri görülmektedir. Tavşancıl'a (2002) göre örneklem sayısı, madde sayısının en az beş, hatta 10 katı olması lazımdır. İncelenen çalışmalarda en fazla 200-299 arasında çalışma grubuyla çalışıldığı sonucuna bakıldığında ölçek geliştirme çalışmalarında araştırmacıların genelinin ortalama örneklem büyüklüğüne sahip olduğu görülmüştür dolayısıyla bu sonuç 500 ve üzeri çalışmalara ağırlık verilmesi gerektiği şeklinde yorumlanabilir.

Yazma becerisine yönelik geliştirilen ölçeklerin tamamında hem kapsam hem de yapı geçerliğinin sınıandığı görülmüştür. Ayrıca ölçüt ve görünüş geçerliğinin de sınıandığı çalışmaların olduğu tespit edilmiştir. Ölçek geliştirme çalışmalarında izlenen aşamaların madde havuzunun oluşturulması, uzmanlardan görüş alınması, pilot uygulamanın yapılması,

verilerin analizinin yapılması (Faktör Analizi ve Güvenirlik Hesaplaması) şeklinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçek uyarlama çalışmalarında ise aşamaların şu şekilde olduğu bulunmuştur: Ölçeği geliştiren araştırmacılardan izin alınması, ölçek dilinin alan uzmanları tarafından Türkçeye çevrilmesi, pilot uygulamanın yapılması, verilerin analizinin yapılması (Faktör Analizi ve Güvenirlik Hesaplaması). Bu sonuç ölçek uyarlama süreçlerinin araştırmacıların (Aksayan ve Gözüm, 2002; Deniz, 2007; Şeker ve Gençdoğan, 2006; Şencan, 2005) öngördüğü şekilde yapıldığını göstermektedir.

Ele alınan çalışmalarının tümünde iç tutarlılığa bakıldığı görülmüştür. Çalışmalarda tercih edilen diğer güvenilirlik analiz türleri sırasıyla yarıya bölme ($n=4$) ve test/tekrar test ($n=3$) türleridir. Paralel formlar ve gözlemciler arası güvenilirlik analiz türlerinin ise hiçbir ölçek geliştirme çalışmasında kullanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Araştırmada geliştirilen ölçeklerin yalnızca yazma becerisinde duyuşsal özellikleri tespit etmek amacıyla geliştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sebeple yeni yapılacak çalışmalarda bilişsel ve psikomotor becerilerin ölçülmesini sağlayan ölçme araçları geliştirilmelidir.
- Ölçek geliştirme çalışmaları belirli bir örneklem grubuna yönelik olmamalıdır. Farklı hedef kitlelerini de içerecek şekilde daha geniş bir çerçeve çizilmelidir.
- Çalışmadan elde edilen bulgulara göre araştırmalar çoğunlukla orta seviye örneklem sayısını içermektedir. Bu yüzden daha güvenilir ölçekler geliştirmek için daha büyük örneklem gruplarıyla çalışılması faydalı olacaktır.
- Ölçek geliştirme sürecinin daha doğru yürütülebilmesi ve yönetilebilmesi için ölçek geliştirme ile ilgili ulusal kuruluşların oluşturulması, ölçek geliştirmek amacıyla yapılan çalışmalara ölçme değerlendirme uzmanlarının dâhil edilmesi yararlı olacaktır.
- Son olarak araştırmaya dâhil etme/hariç tutma ölçütleri dikkate alındığı zaman, bu çalışmanın sadece yazma becerisi kapsamında yapılmış olması, çeşitli veri tabanlarında taranan makale ve tezlerin dikkate alınması gibi durumlar bu araştırmanın sınırlılıklarıdır. İleride yapılacak çalışmalarda kapsamın genişletilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Acar Güvendir, M. ve Özer Özkan, Y. (2015) Türkiye'deki eğitim alanında yayımlanan bilimsel dergilerde ölçek geliştirme ve uyarlama konulu makalelerin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 52, 23-33.
- Ak, E. (2011). *Yaratıcı yazma tekniklerinin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersindeki yazılı anlatım becerileri üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Akaydın, Ş. ve Kurnaz, H. (2015). Lise öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 246-261.
- Akbulut, S. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazmaya yönelik tutum ve kaygıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi.

- Aksayan, S. ve Gözümlü, S. (2002). Kültürlerarası ölçek uyarlaması için rehber I: Ölçek uyarlama aşamaları ve dil uyarlaması. *Hemşirelik Araştırma Dergisi*, 4(1), 9-13.
- Arıcı, M. A. ve Dölek, O. (2020). Ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterlik algı düzeyleri ile yazma başarımları arasındaki ilişki. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1204-1217.
- Atabek, O. (2020). Development and validation of digital writing scale for preservice teachers. *Novitas-ROYAL (Research on Youth and Language)*, 14(2), 119-139.
- Aydın, İ., İnnalı, H. Ö., Batar M. ve Çakır, H. (2013). Öğretmen adaylarının yazılı anlatım öz yeterliklerine ilişkin ölçek geliştirme çalışması. *Turkish Studies*, 8(8), 139-139.
- Bağcı Ayrancı, B. ve Temizyürek, F. (2017). Eğitim fakültesi öğrencilerinin serbest yazma tutumlarına dair ölçek geliştirme. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 704-716.
- Barış Pekmezci, F. ve Ayan, C. (2020). Confusion of scale development: Investigation of self-efficacy scales. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 130-151.
- Baştuğ, M. ve Keskin, H. K. (2017). Kâğıttan dijital yazma tutumu ölçeği güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram Ve Uygulama*, 7(2), 58-72.
- Büyükkız, K. K. (2013). Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen yabancılar için yazma becerisi öz yeterlilik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. Mustafa Kemal Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 69-80.
- Büyükkız, K. K., Uyar, Y. ve Balcı, A. (2013). A writing self-efficacy scale for non-native students of Turkish origin: A validity and reliability study. *International Online Journal of Educational Sciences*, 5(2), 302-313.
- Can, B. (2016). *Öz düzenlemeli strateji geliştirmeye dayalı öğretim modelinin hikâye yazma becerilerini geliştirmeye etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Can, E. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2017). Ortaokul öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(3), 203-212.
- Çetinkaya, G. ve Polat Demir, B. (2017). Özetlemeye yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. 9. *Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultay Bildirileri*, 206-221.
- Çüm, S. ve Koç, N. (2013). Türkiye'de psikoloji ve eğitim bilimleri dergilerinde yayımlanan ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının incelenmesi, *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 12(24), 115-135.
- Delican, B. (2016). İlk okuma yazma öğretimine yönelik öz yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Turkish Studies*, 11, 861-861.
- Delice, A. ve Ergene, Ö. (2015). Ölçek geliştirme ve uyarlama çalışmalarının incelenmesi: Matematik eğitimi makaleleri örneği. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 3(2015), 60-75.

- Demir, T. (2014). Yazma öz yeterlik ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *E-Kafkas Journal of Educational Research*, 1(2), 28-35.
- Deniz, H. ve Demir, S. (2019). Yazma kaygısı ölçeği'nin geliştirilmesi: güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1034-1051.
- Deniz, H. (2023). *Yazma motivasyonu, özerkliği ve öz düzenleme yetkinliği ile yaratıcı düşünme eğilimine ilişkin yapısal eşitlik modeli* (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi.
- Deniz, K. Z. (2007). Psikolojik ölçme aracı uyarlama. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(1), 1-16.
- Erkuş, A. (2012). Var olan ölçek geliştirme yöntemleri ve ölçme kuramları psikolojik ölçek geliştirmede ne kadar işlevsel: Yeni bir öneri. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 3(2), 279-290.
- Eroğlu, A. (2019). Hikâye yazmaya yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies*, 14(6), 3111-3124.
- Eroğlu, A. (2020). A validity and reliability study of story writing anxiety scale. *Sakarya University Journal of Education*, 10(1), 120-135.
- Erol, T. (2021). *Üstbilişsel yazma stratejileri eğitiminin yazma becerisine ve yazmaya yönelik tutuma etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi.
- Ertan Özen, N. ve Duran, E. (2021). Developing a story writing attitude scale for secondary school students. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 8(1), 84-93.
- Genç Köylü, S. ve Isık, A. D. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenme kaygısı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *The Journal of Limitless Education and Research*, 5(2), 167-181.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göçer, A. (2014). Yazma tutum ölçeğinin (YTÖ) Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 515 - 524.
- Göçer, A. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerisine karşı tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1025-1038.
- Güler Bülbül, Ö. (2016). *Zihinsel yetersizlikten etkilenmiş öğrencilerin ve yazmada düşük performans gösteren akranlarının öykü yazma becerilerinde "seç+düzenle+yaz ve oku-düzeltil+paylaş-düzeltil" stratejisinin etkililiği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Gültekin, M. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına yükledikleri metaforlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 126-141.

- Güneş, F., Kuşdemir, Y. ve Bulut, P. (2017). Yazma öz yeterlik ölçeğinin psikometrik özellikleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 58(2), 101-114.
- İbe Akcan, P. (2023). Yabancı dilde akademik yazmanın öğretimi: Yaklaşımlar, Türkçede güncel çalışmalar ve işlevsel uygulamalar. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 7(2-Akademik Türkçe Özel Sayısı), 236-249.
- Kadan, Ö. F. (2020). *5E öğrenme modelinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazmaya yönelik tutum ve yazma becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi.
- Kaman, Ş. (2016). İlköğretim (2-6.) sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma tutumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(2), 507-522.
- Kaplan Alptekin, T. (2022). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik yazma tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 11(1), 302-314.
- Karakaya İ. ve Ülper, H. (2011). Yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve yazma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 691 - 707.
- Karakuş Tayşi, E. (2018). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(3), 1033-1050.
- Karakuş Tayşi, E. ve Taşkın, Y. (2018). Ortaokul öğrencileri için yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(2), 1172 – 1189.
- Karapınar, M. (2016). *8. Sınıf öğrencilerinin ana dili kavramına ve dört temel dil becerilerine yönelik metaforik algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi.
- Katrancı, M. ve Temel, S. (2018). İlkokul öğrencilerine yönelik yazma kaygısı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(24), 1544-1555.
- Katrancı, M. (2015). Bireysel ve grupla yazma uygulamalarının yazma kaygısı ve yazılı anlatım öz yeterlik algısı üzerine etkisi. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(2), 40-55.
- Kaya, B. ve Kan, A. (2019). İlkokul üçüncü-dördüncü sınıf öğrencileri için hikâye yazmaya yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Turkish Journal of Education*, 8(1), 1-15.
- Kaya Uyanık, G., Güler, N., Taşdelen Teker G. ve Demir, S. (2017). Türkiye’de eğitim alanında yayımlanan ölçek geliştirme çalışmalarının uygunluğunun çok yüzeysel Rasch modeli ile incelenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 8(2), 183-199.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.

- Kuşdemir, Y. ve Uzun, E. B. (2017). Özetlemeye yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *16. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS 2017)*, 351-352.
- Mete, F. (2015). Türkçe öğretmenliği bölümünde yazma eğitimi dersi: Bilme ve uygulama karşılaştırması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(2), 81-91.
- Mor Dirlik, E. (2014). Ölçek geliştirme konulu doktora tezlerinin test ve ölçek geliştirme standartlarına uygunluğunun incelenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 5(2), 62-78.
- Müldür, M. ve Yalçın, A. (2019). Öz düzenlemeye dayalı yazma eğitiminin ortaokul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerisine, yazmaya yönelik öz düzenleme becerisine ve yazma öz yeterlik algısına etkisi. *İlköğretim Online*, 1779-1804.
- Ormanci, U., Cepni, S., Deveci, I., ve Aydın, O. (2015). A thematic review of interactive whiteboard use in science education: rationales, purposes, methods and general knowledge. *Journal of Science Education and Technology*, 24(5), 532-548.
- Osborne, J. W. & Costello, A. B. (2004). Sample size and subject to item ratio in principal components analysis. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 9(11).
- Özbay, M. ve Zorbaz, K. (2013). Daly-Miller'ın yazma kaygısı ölçeğinin Türkçeye uyarlanması/Adaptation of Daly-Miller's writing apprehension test to Turkish. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 33-48.
- Özdemir, B. (2014). *Analitik yazma ve değerlendirme modelinin Türkçe öğretmeni adaylarının yazma becerilerine ve yazma tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi.
- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi* (4. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özoğlu, S. (2007). *Eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma* (3. Baskı). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.
- Pajares, F., Hartley, J. & Valiante, G. (2001). Response format in writing self-efficacy assessment: Greater discrimination increases prediction. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 33(4), 214-221.
- Sever, E. (2013). *Süreç temelli yazma modellerinin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım ve yaratıcı yazma becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi.
- Susar Kırmızı, F. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-67.
- Susar Kırmızı, F., Kapıkıran, Ş. ve Akkaya, N. (2021). Dijital ortamda yazmaya ilişkin tutum ölçeği (DOYAT): Ölçek geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 417-444.

- Sünter, M. (2017). *Tartışmacı metin yazma öğretiminin öğrencilerin yazma becerilerine, eleştirel düşüncelerine, yazmaya yönelik tutumlarına ve kalıcılığa etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Şahin, M. G. ve Boztunç Öztürk, N. (2018). Eğitim alanında ölçek geliştirme süreci: Bir içerik analizi çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(1), s.191-199.
- Şeker, H. ve Gençdoğan, B. (2006). *Psikolojide ve eğitimde ölçme aracı geliştirme*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Şen, Ü. ve Boylu, E. (2017). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere yönelik yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 6(2), 1122-1132.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenirlik ve geçerlik*. Seçkin Yayıncılık.
- Şengül, M. (2011). *İlköğretim II. kademe Türkçe öğretiminde yazma becerilerine yönelik öğretim ve ölçme-değerlendirme yaklaşımlarının uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi.
- Şengül, M. (2013). Ortaokul öğrencilerine yönelik “Yazma öz yeterlikleri ölçeği” geliştirme çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 171(171), 81-94.
- Şimşek, D. (2023). *8. sınıf öğrencilerinin dört temel dil becerisine yönelik meteforik algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kafkas Üniversitesi.
- Tarıkdaroglu, M. (2019). *Öğrenme amaçlı yazmanın akademik başarıya etkisi ve öğrencilerin yazmaya yönelik tutumlarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve Spss ile veri analizi*. Nobel Yayınları.
- Tavşancıl, E., Güler, G. ve Ayan, C. (2014). 2002-2012 yılları arasında Türkiye’de Geliştirilen Bazı Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışmalarının Ölçek Geliştirme Süreci Açısından İncelenmesi. IV. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresi (Uluslararası Katılımlı) 9-13 Haziran, Hacettepe Üniversitesi.
- Tavşanlı, Ö. F., Bilgin, A. ve Yıldırım, K. (2019). Yazmaya ilişkin tutum ölçeğinin Türkçe uyarlama çalışmaları. *Journal of Language Education and Research*, 5(2), 267-282.
- Tekin, M. T. ve Bolat, Y. (2018). Türkiye’de yazma eğitimi üzerine yapılan ölçek geliştirme çalışmalarının analizi: Bir meta-sentez çalışması. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2), 26-40.
- Temizkan, M., ve Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının okuma ve yazmaya yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 155-176.
- Tezbaşaran, A. (2008). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu (3. Baskı)*. Türk Psikologlar Derneği Yayını.

- Tok, Ş. ve Kandemir, A. (2015). Effects of creative writing activities on students' achievement in writing, writing dispositions and attitude to English. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, (174), 1635-1642.
- Toraman, M ve Topçuoğlu Ünal, F. (2019). *Kafiye tablosu uygulamasının ortaokul öğrencilerinin şiir yazma tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu.
- Türkben, T. (2021). Ortaokul öğrencilerinin yazma becerileri, yazmaya yönelik tutumları ve yazma motivasyonları arasındaki ilişki. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 900-922.
- Uygun, M. (2012). *Öz düzenleme stratejisi gelişimi öğretiminin yazılı anlatıma, yazmaya yönelik öz düzenleme becerisine, kalıcılığa ve tutuma etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. <https://www.researchgate.net/publication/259828893> adresinden 26 Kasım 2023 tarihinde erişilmiştir.
- Yaman, H. (2010). Türk öğrencilerinin yazma kaygısı: Ölçek geliştirme ve çeşitli değişkenler açısından yordama çalışması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(1), 267-289.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11. Baskı)*. Seçkin Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M. ve Kaman, Ş. (2016). İlköğretim (2-6 sınıf) öğrencilerinin okuma ve yazma tutumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(20), 507-522.
- Yılmaz Soylu, M. ve Akkoyunlu, B. (2019). Yazma öz yeterlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Kastamonu Education Journal*, 27(5), 2233-2242.
- Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı:

1. yazar katkı oranı: %60
2. yazar katkı oranı: %40

Çıkar Çatışması Beyanı:

Araştırmacılar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek veya Teşekkür Beyanı:

Bu çalışma için herhangi bir kurumdan finansal destek alınmamıştır.

Etik Kurul Onayı:

Çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.

Extended Abstract

Writing is the process of recording the things that individuals want to convey by concretising them in a certain order through symbols. (Sevim, 2019: 65). If it is desired to provide students with this skill, which is both complex and difficult to acquire, and to develop their writing sensitivity, it is necessary to give importance to affective processes as well as cognitive processes that affect writing skills (Türkben, 2021). Some of the affective elements that affect the development of students' writing skills are writing attitude, anxiety and self-efficacy. The way to transform the writing process into a habit that students can do willingly and to carry out this process successfully will be possible thanks to the education to be given for writing skills in primary education (Göçer, 2010: 179). The effective and purposeful implementation of this training process for writing skills can positively affect learners' writing attitudes and self-efficacy and lead to results that will reduce writing anxiety. Scales are tools that reveal what and how the characteristics of individuals that cannot be directly observed (Erkuş, 2012). In Turkey, many scale development studies have been conducted in order to evaluate writing skills. These studies are very important in terms of obtaining valid and reliable results in the field of writing education. Scale development studies help educators and researchers to determine in which areas writing skills need to be strengthened. On the other hand, it allows students to improve their writing skills. Since the development of writing skills is an important factor for the success of individuals in both their academic and professional lives, the importance of studies in this field is increasing. The information obtained through scales will be meaningful if and only if the measurement tools, which are frequently used in researches carried out in many different channels, are developed systematically and in accordance with certain criteria, and if the necessary monitoring studies are carried out for these scales (Özoğlu, 2007). Examining the content of the attitude, anxiety and self-efficacy scales prepared for writing skills and revealing the findings about the related scales will give ideas and guidance to researchers who will prepare scales or want to use one of the scales in question. The aim of the research is to review the tendency of attitude, anxiety and self-efficacy scales developed for writing skills. The model of this research is qualitative research. This study aims to express the general trends of the studies on the development of attitude, anxiety and self-efficacy scales related to writing skills through descriptive analysis, which is one of the qualitative research methods. The aim of descriptive analysis studies is to interpret, organize and present the findings obtained within a certain theoretical framework as a result of a systematic review (Yıldırım & Şimşek, 2021, p. 244). The data in the study were collected in September and October 2023. In order to access the studies to be included in the

study, the searches were made in Google Scholar, TOAD (Turkey Measurement Tools Directory) search engines and YÖK National Thesis Center, ERİC, DergiPark, ULAKBİM TR Index databases by using the keywords “writing attitude scale, writing anxiety scale, writing self-efficacy scale, writing attitude, writing self-efficacy, writing anxiety scale”. As a result of these searches, a total of 51 studies were included in the document analysis by adhering to the criteria determined on writing attitude, writing anxiety, and writing self-efficacy scale development. In line with the research questions, each of the studies was divided into appropriate themes such as purpose, subject area, data collection tools used, data analysis methods, sample, sample sizes, validity analysis types, stages used in the analysis of construct validity, reliability analysis types. The themes were then tabulated and grouped according to their similar and different characteristics in a common context. A general explanation is given under each table. The results of the research are as follows: It was seen that the scales developed for writing skills were developed to measure affective domains such as attitude, self-efficacy and anxiety. When the purposes of the development of the scales are examined, it is concluded that there is no competence for psychomotor domain within these purposes. It was seen that the researchers focused on the attitude of the learners within the scale development purposes. In the analyzed studies, it was found that scales for determining self-efficacy in writing skills were the second focus of interest. Anxiety ranked third among the purposes of the studies. It was determined that the analyzed studies were developed for 13 different subject areas. The diversity shows that researchers consider different subject areas in writing skills. It was found that the scales were mostly on story writing. This draws attention. Self-organization and story writing are the other subject areas that researchers are interested in. It is seen that 6 different types of scales were developed on writing skills. It was found that the scales developed on the basis of writing skills were predominantly 5-point Likert type. Other types of scales have also been developed by researchers. It was seen that two of the scales discussed in the study were in 0-100 format. It was concluded that the researchers mostly used techniques consisting of EFA and Reliability Analysis while developing scales for writing skills, and the triple analysis technique consisting of EFA, CFA and reliability analysis was chosen in second place. It was determined that the researchers worked with a sample of middle school students more than other samples. This situation can be evaluated as the writing skill is considered important in basic education and is seen as an academic and life skill that should be acquired. There were 11 studies in which pre-service teachers were used in the process of scale development studies on writing skills. In addition, an equal number of studies (10) involving foreign students and primary school students were subject to scale development research in the field of writing skills. High school students were also included in the studies constituting the sample from which data were collected. It was concluded that 17 of the scale development studies had a sample size between 200-299, 11 had a sample size between 300-499, and 8 had a sample size between 100-199. It was determined that there were 7 studies between 500-999. While there were 5 studies below 100, 2 studies above 1000 were reached from scale development studies. In one study, it was observed that the study group or sample size was not specified. Considering the result that the maximum number of study groups was between 200-299 in the studies examined, it was seen that the researchers in general had an average sample size in scale development studies, so this result can be

interpreted as that studies of 500 and above should be emphasized. It was seen that both content and construct validity were tested in all of the scales developed for writing skills. In addition, it was determined that there were studies in which criterion and face validity were also tested. It was concluded that the stages followed in the scale development studies were as follows: creating the item pool, getting opinions from experts, conducting the pilot application, and analyzing the data (Factor Analysis and Reliability Calculation). In scale adaptation studies, the stages were found to be as follows: Obtaining permission from the researchers who developed the scale, translation of the scale language into Turkish by field experts, conducting a pilot study, and analyzing the data (Factor Analysis and Reliability Calculation). It was observed that internal consistency was examined in all of the studies. The other types of reliability analysis preferred in the studies were halving ($n=4$) and test/retest ($n=3$), respectively. It was concluded that parallel forms and inter-rater reliability analysis types were not used in any scale development study.